

Станіслав ПУЛЬТЕР,

ПОЕЗІЯ ПРО ДИВОСВІТ ДОЛІ

М. Павленко. Дзвонар. – Житомир : Рута, 2011. – 215 с.

Вихід чергової збірки віршів «Дзвонар» Марії Павленко свідчить про подальшу розкритість її поетичного таланту і хисту (в творчому доробку це вже дев'ятнадцята книга). Здається, що із хаосу випадковостей у реальному житті поетеса зуміла відібрати повсякденні миттєвості, сповнені напруги осмислення, здатні збудити світовідчуття читача. Духовний світ авторки пов'язаний з житомирськими теренами, бо тут у місті над Тетеревом уродженка придніпровського села по закінченню Київського політехнічного інституту працювала на заводі «Щитавтоматика», згодом журналістом в обласній молодіжній газеті.

Вхід у велику літературу та в членство Спілки письменників України розпочався з виходом у 1967 р. збірки віршів «Любисток». Поява кожної нової книги віршів свідчила про її подальше творче зростання. Показовим сказаному є з'ява збірки поезій «Дзвонар». Вражає багата строфіка і ритміка кожного вірша, побудованого на крилатих метафорах і порівняннях: «моє життя – це голка в сіні дива» («Мій песимізм»), «з покірності зростає непокірність» («Пильність»), «мій досвід – це моя пересторога» («Злитність»), «тінь не схопиш голими руками» («Баланс»), «дерево знають більше від людини», «не відшукуй подумки прокльони» тощо.

Мова її віршів і манера вислову жива, емоційна, вишукана на художні тропи, багата на афоризми й риторичні звороти, бо віддзеркалює значний життєвий і моральний досвід, при читанні активізує читача до порівнянь і асоціацій. З повним правом поетеса заявляє «Моя оселя, мов людина, у ній від Всесвіту ключі» («Ода оселі»). І хоч «життя всякчас чернетки ревно пише» і «небезпечно гратись з часом, коли він стає алмазом», віриш у щирість її почуттів, в уміння осмислити свою епоху з її радощами і болями. Ось чому у збірці наявні такі рубрики: «Ми – українці!», «Дивосвіт долі», «Строфи подумки (рубаї)», а звідси її цикли – «Етюди», «Фарби уяви», «Зблиски думок».

Справедливе застереження авторки, що я «малюю життя фарбами уяви», бо «червоно дзвонять краплі крові», «не сватається щастя до біди», «суєтний день життя маскує», а в цьому часі «банкноти – дзеркало душі» («Гроші»), «заказився білий світ» («Кривда правду догоняє»), де «капіталізм і комунізм підступні манить гени» («Підступні гени»). Про що б не писала авторка у своїх поетичних медитаціях, в них відчутні патріотичні мотиви («Ми – українці!», «Слово націй», «Демографічна риска»), звучить родинна любов («Мамин сад», «Батькова любов», «Сільське

кладовище», «Фантом дитинства», «Випускний бал»), мовиться про чорнобильський біль («Причорнобильське покоління», «Радіація», «Ненадійний дах»), звернення до релігійних ремінісценцій («Воля», «Поетичні дзвони», «Навігація душі», «Вірю в людину», «Я не рабиня»), морально-етичні роздуми («Піщинки щастя», «Моє прозріння», «Бездомний пес», «Світло і закон»), відвічна любов до природи («Лісова мантра», «Осінні штрихи», «Золотівник»).

Окреме місце в її поетичному вулику займають вірші-присвяти дорогим для авторки людям: «Борису Тену (триптих)», світлій пам'яті Валентина Грабовського (диптих), бабусі Зої («Берегиня») тощо. Відтак те, наскільки ми, читачі, здатні уповсякчас боронити інтереси українства, насамперед рідної мови, залежить наша активна життєва позиція («Здивування», «Бережи власну силу», «Рівновага», «Шануймо землю»).

Читати вірші Марії Павленко – це робота для читача, щоб осмислити строкатість її палітри («Зблиски думок»), відійти від заколисаного поверхового ліризму («Фарби уяви»). Багато ритмічних її поезій чекають свого композитора, бо так і просяться на музикальний супровід. Ось для прикладу кілька поетичних мініатюр:

*Солод серця в конюшині
Захолонуті не вспів.
Ходять пари по стежині,
Бо коханню не до снів.*

Або:

*Калина при криниці усихала –
Гірка глибинна для обох вода.
Нас в юності любов не поєднала,
Та поєднала в зрілості біда.*

Про художню майстерність поетичного ужинку збірки засвідчують витончені метафори і несподівані порівняння, які запам'ятовуються. Ось кілька доказів: «душі людської невідступний тил» («Мужність»), «літолісом ходить ранок» («Ранок у лісі»), «на рівні серця – духу висота» («На рівні духу»), «до сонця шлюзи обрію відкриті», «запашне дитинство», «розозонені грози», «осінь прихилила небо», «морози - альбіноси», «голосить осінь гололісом», «бідовідводи», «мимобіжні люди», «білокрилиця зима», «листки – гребінчики акацій» та ін. Отже, з виходом «Дзвонаря» ми бачимо поетесу першого ряду в сучасній українській літературі, яка художнім словом, мов дзвоном, зуміла глибоко передати напругу поетичного прожитого дня.